

Dydaktyka ogólna

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Pedagogika specjalna Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Studiów Edukacyjnych Poziom studiów studia jednolite magisterskie Forma studiów studia niestacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 11PESN.51K.11999.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Sonia Wawrzyniak, Robert Sarnecki, Maria Porzucek-Miśkiewicz, Paulina Ratajczak, Andrzej Ćwikliński	
Prowadzący zajęcia	Sonia Wawrzyniak, Robert Sarnecki, Maria Porzucek-Miśkiewicz, Paulina Ratajczak, Andrzej Ćwikliński	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 8, Egzamin; w tym zajęcia zdalne: - Wykład synchroniczny: 4 - Konwersatorium: 8, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Wyjaśnienie fundamentalnych pojęć z zakresu dydaktyki w kontekście edukacji i nauk o niej oraz zapoznanie z podstawami teoretycznymi i metodologicznymi dydaktyki ogólnej
C2	Przekazanie wiedzy dotyczącej procesu kształcenia
C3	Dokonanie wnikliwej analizy problemów dydaktyczno – wychowawczych występujących w praktyce szkolnej i wskazanie efektywnych form, metod i środków ich rozwiązywania
C4	Wyposażenie w wiedzę dotyczącą tego: kogo uczymy?; kto naucza? (uczestniczy w procesie kształcenia); jakie czynności odpowiadają uczestnikom procesu nauczania i uczenia się? (nauczanie i uczenie się); po co uczy? (wartości i cele edukacji); czego naucza? (treści)
C5	Kształtowanie kompetencji dotyczących tego: za pomocą czego uczy? (środki); kiedy i jak długo trwa nauczanie i uczenie się? (struktura organizacyjna szkolnictwa); gdzie odbywa się nauczanie i uczenie się? (w klasie i poza ławką szkolną); jak ocenia się postępy ucznia w nauce? (poznawanie, kontrola, analiza i ewaluacja wyników w nauce)
C6	Nabywanie umiejętności konstruowania i krytycznej analizy procesu kształcenia
C7	Nabywanie umiejętności projektowania zajęć dydaktycznych

Wymagania wstępne

Znajomość podstaw pedagogiki, psychologii ogólnej oraz socjologii grupy

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Wyjaśnia pojęcia z zakresu dydaktyki współczesnej w kontekście edukacji i nauk o niej	PES_K5_W01, PES_K5_W02, PES_K5_W03, PES_K5_W05, PES_K5_W06, PES_K5_W16	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W2	Opisuje podstawowe metody badawcze w dydaktyce	PES_K5_W02, PES_K5_W04, PES_K5_W05	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W3	Określa prawidłowości dotyczące doboru i układu treści kształcenia	PES_K5_W03, PES_K5_W09, PES_K5_W12	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Formułuje cele, wartości, zasady, metody, formy oraz środki dydaktyczne w procesie kształcenia	PES_K5_U01, PES_K5_U02, PES_K5_U04, PES_K5_U08, PES_K5_U10, PES_K5_U11	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U2	Wykazuje się zrozumieniem treści dotyczących problemów dydaktyczno – wychowawczych występujących w praktyce szkolnej	PES_K5_U01, PES_K5_U02, PES_K5_U03, PES_K5_U05, PES_K5_U07, PES_K5_U08, PES_K5_U09, PES_K5_U10	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U3	Udziela odpowiedzi na pytania: kogo uczymy?; kto naucza? (uczestniczy w procesie kształcenia);); jakie czynności odpowiadają uczestnikom procesu uczenia się i uczenia nauczania?	PES_K5_U08, PES_K5_U09, PES_K5_U10, PES_K5_U11	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U4	Udziela odpowiedzi na pytania: po co uczy? (wartości i cele edukacji);	PES_K5_U04, PES_K5_U05, PES_K5_U06	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U5	Udziela odpowiedzi na pytania: czego naucza? (treści)	PES_K5_U02, PES_K5_U04, PES_K5_U06	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U6	Udziela odpowiedzi na pytania: za pomocą czego uczy? (środki)	PES_K5_U09, PES_K5_U10, PES_K5_U13	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U7	Udziela odpowiedzi na pytania: kiedy i jak długo trwa nauczanie i uczenie się? (struktura organizacyjna szkolnictwa) oraz gdzie odbywa się uczenie i nauczanie? (w szkole i poza szkołą)	PES_K5_U02, PES_K5_U04, PES_K5_U06, PES_K5_U07, PES_K5_U09	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U8	Udziela odpowiedzi na pytania: jak ocenia się postępy ucznia w nauce? (poznawanie, kontrola, analiza i ewaluacja wyników w nauce)	PES_K5_U02, PES_K5_U04, PES_K5_U07, PES_K5_U08	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U9	Klasyfikuje i analizuje formy oraz metody kształcenia	PES_K5_U02, PES_K5_U04, PES_K5_U08, PES_K5_U09	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U10	Planuje proces dydaktyczny oraz tworzy zintegrowany scenariusz zajęć dydaktycznych	PES_K5_U02, PES_K5_U03, PES_K5_U04, PES_K5_U05, PES_K5_U09, PES_K5_U10	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
U11	Dokonyuje analizy oraz ewaluacji procesu dydaktycznego	PES_K5_U04, PES_K5_U10	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U12	Analizuje plany i programy nauczania	PES_K5_U01, PES_K5_U02, PES_K5_U07, PES_K5_U08	Wypowiedź ustna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Współpracuje w grupie	PES_K5_K03, PES_K5_K04, PES_K5_K05, PES_K5_K06, PES_K5_K07	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Dydaktyka teorią nauczania - uczenia się	W1, W2, U1	Wykład, Konwersatorium
2.	Charakterystyka systemów dydaktycznych	W1, W3, U1	Wykład, Konwersatorium
3.	Metody badawcze w dydaktyce	W1, W2	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
4.	Cele i wartości w procesie kształcenia	W1, U1, U4	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
5.	Zasady kształcenia	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
6.	Środki dydaktyczne w procesie kształcenia	W1, U6	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
7.	Problem doboru i układu treści kształcenia	W1, W3, U2, U3, U5	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
8.	Klasyfikacja i analiza metod i form kształcenia	W1, U1, U3, U9, K1	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
9.	Współczesne koncepcje kształcenia	W1, W3, U3, U4, U5, U6, U7, U8	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
10.	Przyczyny i rodzaje niepowodzeń szkolnych	W1, U10, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, K1	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
11.	Planowanie, realizacja i ewaluacja procesu kształcenia	W1, U10, U11	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny
12.	Analiza programów nauczania	W1, U12, K1	Wykład, Konwersatorium, Wykład synchroniczny

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy
Konwersatorium	Dyskusja, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Egzamin pisemny
Konwersatorium	Obecność i aktywny udział w zajęciach. Pozytywne zaliczenie kolokwium pisemnego.

Literatura

Obowiązkowa

- Kupisiewicz C., Dydaktyka podręcznik akademicki, Kraków 2012 (oraz wcześniejsze wydania) oraz wersja cyfrowa: https://books.google.pl/bookshl=pl&lr=&id=k2GRTcfxhiUC&oi=fnd&pg=PA1957&dq=kupisiewicz&ots=v2XbEEtrZY&sig=9i_ZplQdRIRJBkffhTYMLTQbqZw&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Kupisiewicz C., Podstawy dydaktyki, Warszawa 2005.
- Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Warszawa 1998.
- Okoń W., Zarys dydaktyki ogólnej, Warszawa 1970.
- Kruszewski K. (red.), Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela, PWN, Warszawa 1994, (cz.1) http://www.kul.pl/files/154/Dziak/Kruszewski_cz_1.pdf (Warszawa 1991, s. 254-283) ● Konarzewski K. (red.), Sztuka nauczania. Szkoła, PWN, Warszawa 1994, (cz.2).
- Herbart J. F., Pedagogika ogólna z celu wychowania wysnuta, Warszawa 1912 <http://pbc.up.krakow.pl/dlibra/doccontent?id=1898>

Dodatkowa

- Dawid J. W., Nauka o rzeczach : rys jej historycznego rozwoju, podstawy psychologiczne, metoda, oraz wzory lekcji, Warszawa 1892 <https://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/publication/8467/edition/7812/content?ref=desc>
- Dewey J., Moje pedagogiczne credo; Szkoła a społeczeństwo, <http://pbc.up.krakow.pl/dlibra/doccontent?id=3760>
- Ćwikliński A., Zmiany w Polskiej edukacji w okresie globalizacji, integracji i transformacji systemowej. Poznań 2005
- Denek K., Edukacja pozalekcyjna i pozaszkolna, Poznań 2011
- Klus-Stańska D., Sensy i bezsensy edukacji wczesnoszkolnej (do 184 str) https://books.google.pl/books?id=F_CZ9cqbMf8C&printsec=frontcover&dq=klus-stanska&hl=pl&sa=X&ved=2ahUKEwiNmraRrZruAhWjyaQKHa_LDiUQ6AEwAHoECAQQA#v=onepage&q=klus-stanska&f=false
- Piotrowski E., Porzucek-Miśkiewicz M. (red.), Edukacja osób zdolnych Wydawca: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza Poznań 2019
- Christoph M., Wawrzyniak S., (red.) Społeczno - edukacyjny potencjał szkoły a rynek pracy, Poznań 2020.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	8
Konwersatorium	8
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie do egzaminu	30
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	10
Przygotowanie do zaliczenia	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 106

Liczba punktów ECTS	ECTS 4
----------------------------	------------------

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PES_K5_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do doceniania znaczenia pedagogiki specjalnej dla rozwoju osoby z niepełnosprawnością, jej prawidłowych więzi w środowiskach społecznych; pozytywnego nastawienia do nabywania wiedzy z zakresu studiowanej dyscypliny naukowej i budowania warsztatu pracy pedagoga specjalnego
PES_K5_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do utożsamiania się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogiki specjalnej, rozważnego i dojrzałego zaangażowania w projektowanie, planowanie i realizowanie działań pedagogicznych
PES_K5_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do postępowania w sposób profesjonalny i przestrzegania zasad etyki zawodowej; dostrzegania i formułowania problemów moralnych i dylematów etycznych związanych z własną i cudzą pracą, w szczególności w pracy z osobą z niepełnosprawnością; poszukiwania optymalnych rozwiązań i możliwości korygowania nieprawidłowych działań pedagogicznych
PES_K5_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wzięcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, za osoby, dla których dobra stara się działać; podtrzymywania etosu zawodu, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad
PES_K5_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, w tym z osobami niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania pedagogiczne
PES_K5_U01	Absolwent/ka potrafi obserwować, wyszukiwać, przetwarzać informacje na temat zjawisk społecznych rozmaitej natury, przy użyciu różnych źródeł oraz interpretować je z punktu widzenia problemów edukacyjnych i rehabilitacyjnych osoby z niepełnosprawnością
PES_K5_U02	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych, a także diagnozować i projektować działania praktyczne
PES_K5_U03	Absolwent/ka potrafi sprawnie porozumiewać się przy użyciu różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie pedagogiki specjalnej, jak i z odbiorcami spoza grona specjalistów, korzystając z nowoczesnych rozwiązań technologicznych
PES_K5_U04	Absolwent/ka potrafi w sposób klarowny, spójny i precyzyjny wypowiadać się w mowie i na piśmie w języku polskim i innym nowożytnym na poziomie B2+, posiada umiejętność konstruowania rozbudowanych ustnych i pisemnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych zagadnień pedagogicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku pedagogiki specjalnej, jak i innych dyscyplin naukowych
PES_K5_U05	Absolwent/ka potrafi prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie, popierać je rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, kierując się przy tym zasadami etycznymi
PES_K5_U06	Absolwent/ka potrafi rozróżniać orientacje w metodologii badań pedagogicznych, formułować problemy badawcze, dobierać adekwatne metody, techniki i konstruować narzędzia badawcze; opracowywać, prezentować, interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań, w obrębie wybranej subdyscypliny pedagogiki specjalnej
PES_K5_U07	Absolwent/ka potrafi obserwować, diagnozować i racjonalnie oceniać złożone sytuacje edukacyjne i rehabilitacyjne oraz analizować motywy i wzory ludzkich zachowań
PES_K5_U08	Absolwent/ka potrafi sprawnie posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania podejmowanych działań praktycznych na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnością
PES_K5_U09	Absolwent/ka potrafi generować oryginalne rozwiązania złożonych problemów pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań w określonych obszarach praktycznych w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego

Kod	Treść
PES_K5_U10	Absolwent/ka potrafi wybrać i zastosować właściwy dla danej działalności pedagogicznej sposób postępowania, dobierać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PES_K5_U11	Absolwent/ka potrafi twórczo animować prace nad własnym rozwojem oraz rozwojem uczestników procesów edukacyjno-wychowawczych oraz wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy, a także inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie
PES_K5_U13	Absolwent/ka potrafi projektować i realizować edukacyjne komunikaty oraz stosować media i technologie informacyjno-komunikacyjne (ict) w edukacji
PES_K5_W01	Absolwent/ka zna i rozumie terminologię używaną w pedagogice specjalnej oraz jej zastosowanie w dyscyplinach pokrewnych na poziomie rozszerzonym
PES_K5_W02	Absolwent/ka zna i rozumie źródła i miejsce pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami nauk w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PES_K5_W03	Absolwent/ka zna i rozumie współczesne kierunki rozwoju pedagogiki specjalnej, jej nurty i systemy pedagogiczne, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania
PES_K5_W04	Absolwent/ka zna i rozumie przedmiotową i metodologiczną specyfikę pedagogiki specjalnej (zna główne szkoły, orientacje badawcze, strategie i metody badań stosowanych w naukach społecznych; zna mapę stanowisk i podejść metodologicznych; rozumie postulat wieloparadygmatyczności prowadzenia badań w pedagogice)
PES_K5_W05	Absolwent/ka zna i rozumie terminologię, teorię i metodykę pracy subdyscyplin pedagogiki specjalnej
PES_K5_W06	Absolwent/ka zna i rozumie prawidłowości i zaburzenia rozwoju i funkcjonowania człowieka, w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym
PES_K5_W09	Absolwent/ka zna i rozumie kulturowe uwarunkowania procesów edukacyjnych
PES_K5_W12	Absolwent/ka zna i rozumie teorie wychowania, uczenia się i nauczania oraz innych procesów edukacyjnych w szczególności w zakresie wybranego modułu specjalnościowego
PES_K5_W16	Absolwent/ka zna i rozumie zasady i normy etyki zawodowej